

EL CAS DE LA TRENCA (*Lanius minor*)

Text: David Giralt (1) i Gerard Bota (1)
Fotografies : Jordi Bas (2)

- (1) Centre Tecnològic Forestal de Catalunya (CTFC)
- (2) Institució per a l'Estudi Gestió i Recuperació dels Ecosistemes Lleidatans (EGRELL)

Identificació

La trenca (*Lanius minor*), junt al capsigrany (*Lanius senator*), el botxí (*Lanius meridionalis*) i l'escorxador (*Lanius collurio*), conformen els representants de la família dels lànids, a casa nostra.

Les millors claus per identificar una trenca són l'ample front negre i l'extensa banda blanca de les ales, molt visible en vol. Aquests dos trets morfològics acostumen a ser claus per no

confondre-la amb el botxí, espècie que per presentar una coloració general i una mida similars, pot dur fàcilment a confusions. La coloració del ventre, per exemple, és relativament similar en les dues espècies i ha portat tradicionalment a força errors de identificació.

La trenca (*Lanius minor*) es distingeix del botxí (*Lanius meridionalis*) per l'ample front negre i l'extensa banda blanca de les ales.

Distribució

A diferència de les tres espècies restants de lànids, la trenca té una distribució molt localitzada, tant a Catalunya com a nivell peninsular. Només es troba a l'Alt Empordà, al límit nord del Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà, i al Segrià, entre els municipis de Lleida i Artesa de Lleida. Cal afegir una petita població a la franja de ponent, concretament a la comarca de la Llitera. En total conformen una població de no més de 30 parelles conegudes, que s'instal·len als seus territoris a partir de mitjans de maig i els abandonen a finals de juliol. Cal destacar que la població catalano-aragonesa, és la més occidental de tota l'àrea de distribució mundial. La població més propera a la nostra, d'unes 50 parelles, és la del sud-est francès, a uns 150 quilòmetres de la població empordanesa.

Situació actual

A Europa, l'espècie ha reduït la seva distribució de manera dràstica al llarg d'aquest segle, arribant a desaparèixer de països com Alemanya i Suïssa. A Catalunya, el descens poblacional també ha estat notable, proper al 50% en només 10 anys.

Els motius d'aquest descens global s'han associat, principalment, a l'alteració de l'hàbitat, i a l'ús de plaguicides, tant a Europa com als quaters d'hivernada.

L'any 1999, des de l'Àrea de Biodiversitat del Centre Tecnològic Forestal de Catalunya, i amb la financiació de la Fundació Territori i Paisatge, es va iniciar un seguiment de la trenca a casa nostra, amb l'objectiu d'esbrinar les causes d'aquest marcat descens poblacional i conèixer els seus requeriments ecològics.

La intensificació agrícola, especialment acusada durant les darreres dues dècades, ha estat el principal factor que ha perjudicat aquesta espècie, la qual requereix en els seus territoris de cria, de parcel·les sense cultivar, ja sigui en forma de pastures (Empordà), guarets, erms o timonedes (Segrià).

Per altra banda, el seguiment realitzat aquests dos darrers anys, ha permès veure una gran variabilitat interanual en la productivitat de polls, propera als 3 polls/parella l'any 1999 i als 5'5 polls/parella l'any 2000. És clar, doncs, que la disponibilitat d'artròpodes, és, efectivament, un factor important i, per tant, la regularització i/o prohibició dels plaguicides als territoris de cria de trenca pot ser cabdal per a la conservació de l'espècie.

El futur

El futur de l'espècie passa pel manteniment d'una agricultura extensiva en els actuals punts de cria, així com per un reconeixement legal que faciliti la seva conservació. En aquest sentit, des del Departament de medi Ambient s'ha demanat la recatalogació de l'espècie a nivell estatal, per passar a la categoria màxima: "En Peligro" del Catálogo Nacional de Especies Amenazadas. Paral·lelament, durant l'any 2000 s'ha redactat el Pla de Recuperació de la trenca a Catalunya, el qual, un cop aprovat, permetrà l'aplicació de les mesures prioritàries per a la conservació de l'espècie.

Petició d'informació:

De cara a la continuïtat del seguiment, agraiem qualsevol informació referent a observacions d'exemplars en pas o sedimentats, durant l'any 2001 i el 2002.

Telèfon de contacte: 620 50 60 59 - David Giralt